

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково - педагогічної
роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І ЛОГІКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПОЛІТИКИ

Рівень вищої освіти:

Другий (магістерський)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність:

052 – Політологія

Освітньо- професійна програма:

Політологія

Робоча програма «**Методологія і логіка наукових досліджень політики**» - Одеса: ОНУ, 2024. - 20 с.

Розробник:

Мілова М.І. доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від. “ 30 ” серпня 2024 р.

Завідувач кафедри (Світлана КОЧ)

Погоджено із гарантом ОПП _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС

Протокол № 1 від. "30" серпня 2024.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 202__ р.

Завідувач кафедри _____ (Світлана КОЧ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. " _____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	Нормативна ОК13	
Годин – 90			
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 052 - Політологія	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
	Рівень вищої освіти -: Другий (магістерський)	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.- 0	год. - 0
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у підготовці магістрів-політологів до виконання наукових досліджень в контексті сучасних досягнень світової та української політичної науки, надання їм теоретичних знань та практичних навичок реалізації вимог логіки й методології наукових досліджень та забезпечення політологічного аспекту підготовки висококваліфікованих фахівців. Насамперед це стосується методології й логіки наукового пошуку, моделювання проблем та теорій дослідження, їх обґрунтування, аргументації та інтерпретації у поясненні змісту, логіки та виявленні тенденцій розвитку сучасних політичних процесів.

Завдання:

- вивчення та розкриття змісту методологічних підходів до аналізу політичних явищ та політики в цілому;

- оволодіння теоретичними та практичними навичками з використання прикладного дослідницького інструментарію для аналізу соціально-політичних ситуацій та подій;
- ознайомлення студентів з широким спектром наукового інструментарію, зокрема методами та процедурами їх запровадження для вивчення політичної реальності;
- сприяння придбання навичок аналітичної роботи у підготовці професійних тестових матеріалів (експертизи)
- надання конкретно-практичної допомоги у підготовці досліджень у вигляді кваліфікаційної та іншого типу наукової роботи.

Курс розрахований на поглиблене вивчення здобувачем лекційного матеріалу, самостійне вивчення окремих питань, виконання низки самостійних завдань, індивідуальних проектів. Все це повинно бути використано професійними політологами в майбутній фаховій дослідницькій роботі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування *елементів загальних та спеціальних компетентностей*, визначених ОПП Політологія.

ІК Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій.
ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв’язувати проблеми.
СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації. СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів. СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу. СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному,

європейському та глобальному рівні.

СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.

Очікуванні програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.

ПРН 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПРН 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПРН 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПРН 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПРН 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач - магістр повинен **знати:**

сутність, основні принципи, техніки й процедури методології і логіки наукового дослідження; категоріально-поняттєвий апарат, пояснення певних категорій; вимоги законів формальної логіки і силогістики для проведення наукового дослідження; правила моделювання проблеми дослідження, його обґрунтування й пояснення результатів; правила побудови й доведення теорії; вербальне й письмове оформлення результатів наукового дослідження.

вміти: розрізняти науку як систему знань, соціальний інститут та дослідницьку діяльність; вміло використовувати набуті знання під час

організації наукового дослідження; застосовувати правила індукції й дедукції в дослідженні; формувати гіпотезу; обґрунтовувати, доводити і пояснювати її; виокремлювати і формувати зміст наукової проблеми в цілому, та власного дослідницького проекту зокрема; чітко визначати об'єкт та предмет дослідження; розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології; усно та письмово оформляти результати наукового дослідження.

Практична складова пов'язана із досягненням здобувачами проблематики сучасної політичної науки, її теоретико-методологічних основ та створення необхідного підґрунтя і мотивації для самостійного проведення фахових наукових досліджень, підготовки наукових проектів, опанування методологічного інструментарію для вирішення завдань професійної діяльності, зокрема в аналізі змісту, тенденцій, проблем та перспектив сучасної глобальної, регіональної та внутрішньої політики.

Крім того, програма має на меті практичну апробацію набутих теоретичних знань під час написання та представлення академічного тексту (есе, кваліфікаційна робота, доповідь на конференції, підготовка відповідних презентацій, публікація в науковому виданні, індивідуальне завдання - аналітична записка, у період проходження практики) з урахуванням обов'язкового звернення здобувача до загальноукраїнського та регіонального контекстів проблеми, що розглядається.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Теоретико-методологічні та організаційні основи наукового дослідження

Тема 1. Наука та наукове дослідження. Принципи, рівні та властивості наукового дослідження.

Вступ до курсу. Поняття науки, основні її характеристики та критерії науковості. Методологічний потенціал, теоретичні та практичні завдання навчальної дисципліни та функції. Специфіка соціально-гуманітарного знання та політологічного зокрема.

Наукове дослідження: поняття та зміст. Загальнонаукові принципи дослідження. Визначення критеріїв, різновидів, правил. Багатозначність і взаємозв'язок методів наукового дослідження. Мова науки та особливості наукового стилю. Позначка, символ, сенс. Природа та роль інтуїції в науковому дослідженні.

Стан науково-політологічних досліджень в сучасній Україні: криза, розвиток чи зміна парадигм.

Тема 2. Основні фази, етапи та рівні наукового дослідження. Фаза проектування наукового дослідження. Технологічна фаза дослідження.

Рефлексивна фаза наукового дослідження. Колективне наукове дослідження. Етапи дослідження. Визначення об'єкту, предмету, інструментарію та аналіз результатів дослідження.

Багаторівнева класифікація досліджень. Теоретичний та емпіричний рівні наукових досліджень, їх відміна та взаємозв'язок. Фундаментальне та прикладне політичне дослідження.

Тема 3. Політологічне дослідження: програма та етапи проведення. Інформаційна база дослідження.

Структура програми політичного дослідження, зміст її розділів. Урахування конкуруючих (альтернативних) підходів та гіпотез. Експериментальна (польова та ін.) частина досліджень. Етапи та напрями виконання. Суб'єкти – виконавці.

Поняття та роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації. Первинна інформація. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Вторинна інформація. Процес збору та аналізу наукової інформації. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження. Правила роботи з науковою літературою. Поняття про плагіат та академічну доброчесність.

Змістовний модуль II. Методологія і методи наукового дослідження.

Тема 4. Поняття методу та методології дослідження

Метод, методика та методологія: співвідношення понять. Багатозначність і взаємозв'язок методів наукового дослідження. Рівні методології. Наукова проблема, її виокремлення, постановка та формулювання: специфіка у політологічних дослідженнях.

Об'єкт, предмет, гіпотеза у науковому дослідженні.

Категоріально-поняттєвий апарат дослідження. Змісти та смисли та їх сучасне значення.

Методологічні основи аналізу сучасних політичних процесів. Плюралізм методологічних підходів.

Тема 5. Наукова теорія як форма існування науки: побудова, пояснення та верифікація

Поняття теорії. Обґрунтування та функції. Рівні теорії. Процес створення, розвитку та зміни теорії. Верифікація теорії.

Загальна теорія політики як методологічна основа дослідження політичних процесів в сучасному світі.

Тема 6. Методи наукового дослідження. Якісні та кількісні методи у політологічних дослідженнях

Наукові методи теоретичного дослідження. Наукові методи емпіричного дослідження. Якісні методи політологічного дослідження: спостереження, експеримент, порівняння, аналіз документів, кейс-стаді (ситуаційний), івент/контент – аналіз, дискурс- аналіз та ін.

Статистичні методи політологічних досліджень (вимірювання та його різновиди). Математичне та ігрове моделювання, різні типи опитувань, теорія індексів (політичні індекси) і т.ін.

Способи наочного подання кількісної інформації в політологічних дослідженнях.

Змістовний модуль III. Логіка як умова та інструмент наукового дослідження

Тема 7. Логіка задумки дослідження, його етапів і кінцевих висновків

Поняття логіки формальної, математичної й логіки наукового дослідження та їх вимоги. Категоричний силогізм. Логіка задумки наукового дослідження. Логіка послідовності на різних етапах дослідження. Логіка структури дослідження. Логіка кінцевих висновків дослідження і практичних пропозицій.

Тема 8. Аргументація та інтерпретація як логіко-методологічна проблема доведення в дослідженні.

Доведення як обґрунтування предмету дослідження. Правила дедукції й індукції та їх використання в політичному дослідженні.

Аргументація і доведення: їх єдність та розбіжність. Аргументація і доведення як обґрунтування умовиводу. Види доведення. Правила доведення. Специфіка аргументації й доведення в політиці.

Інтерпретація: сутність і зміст. Інтерпретація результатів політичного дослідження на рівнях наукової категорії, гіпотези і теорії. Плюралізм трактування.

Тема 9. Підготовка та написання кваліфікаційних (магістерських) досліджень

Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження та її особливості. Загальна характеристика, логіка та етапи виконання. Оформлення документів на магістерську дипломну роботу. Етапи написання. Структура кваліфікаційної роботи, послідовність її виконання. Оформлення у відповідності до вимог Державного стандарту. Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи. Академічна доброчесність та плагіат. Характерні недоліки при виконанні випускної роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Теоретико – методологічні та організаційні основи наукового дослідження												
Тема 1. Наука та наукове дослідження. Принципи, засоби та властивості дослідження.	9	1	2			6	11	1				10
Тема 2. Основні фази етапи та рівні наукового дослідження	7	1				6	11	1				8
Тема 3. Політологічне дослідження: програми та етапи проведення. Інформаційна база дослідження.	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4			20	30	2				28
Змістовний модуль 2. Методологія і методи наукового дослідження												
Тема 4. Поняття методу та методології дослідження	10	2	2			6	8	1				7
Тема 5. Наукова теорія як форма існування науки: побудова, пояснення та верифікація	10	2	2			6	9	1				8
Тема 6. . Методи наукового дослідження. Якісні та кількісні методи у політологічних дослідженнях	12	2	2			8	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 2.	32	6	6			20	31	4	2			25
Змістовний модуль 3. Логіка як умова та інструмент наукового дослідження												
Тема 7. Логіка задумки дослідження, його етапів і кінцеві висновки.	9	2	1			6	8		1			7
Тема 8. Аргументація та інтерпретація як логіко-методологічна проблема доведення в дослідженні	11	2	1			8	11		1			10

Тема 9. Підготовка та написання кваліфікаційних (магістерських) досліджень	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовним модулем 3.	40	6	4			20	29		2			27
Усього годин	денна 90	16	14			60	заочна 90	6	4			80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Наука як соціальне явище. Наукове дослідження: поняття властивості та принципи. Особливості гуманітарного та соціально-політичного знання	2	0
2.	Політологічне дослідження: програма та етапи проведення. Інформаційна база дослідження.	2	0
3.	Методологія як фундамент наукового знання. Теорія як форма існування науки.	2	0
4.	Методи наукового дослідження та їх застосування в дослідженні політичних процесів (якісні методи)	2	1
5.	Методи наукового дослідження та їх застосування в дослідженні політичних процесів (кількісні методи)	2	1
6.	Логіка організації процесу наукового дослідження. Аргументація та інтерпретація як логіко-методологічна проблема дослідження	2	2
7.	Магістерська робота як наукове кваліфікаційне дослідження: методологічні та методичні аспекти.	2	0
	Разом	14	4

Теми 6-7. (не передбачено навчальним планом)

8. Самостійна робота

№ з/п	Перелік питань	Види завдань	Кількість годин	
			денна	заочна
1.	Підготувати конспект – глосарій з основних термінів-понять курсу методології та логіки наукових досліджень політики	Глосарій - конспект	5	10

	<i>(періодичний контроль)</i>			
2.	Специфіка соціально-гуманітарного знання та особливості його аналізу. Політологічне дослідження та його особливості	Підготувати тези для дискусії	5	6
3.	Питання для обговорення 1. Що відрізняє науку від інших способів пізнання світу? 2. Яким чином відбувається процес створення нових наукових дисциплін? 3. Які функції виконує наука у житті суспільства? 4. Які риси характеризують класичну науку? 5. Які зміни у структурі й засадах науки відбувалися протягом її класичного періоду? <i>(індивідуальне завдання)</i>	Занотувати тези виступу (денна)/письмова робота для заоч. від	6	8
4.	Логіка формальна і логіка дослідження, їх вимоги Побудова аргументів (на конкретних прикладах)	конспект	5	6
5.	Логіка етапів дослідження, його загальних, проміжних і кінцевих висновків. Аргументація та інтерпретація висновків.	Відповіді на тести	4	8
6.	Підготуйтеся до обговорення питань щодо запровадження контент/ івент, порівняльного та інших методів аналізу сучасної політичної реальності (на прикладах магістерських робіт)	Презентація	6	6
7.	До обговорення на практичному занятті: В чому є основні помилки в науковому дослідженні? Обґрунтуйте власну точку зору.	Усний виступ/дискусія	4	4
8.	Підготувати тези доповіді на студентську наукову конференцію за темою магістерської роботи або за вибором здобувача <i>(індивідуальне завдання)</i>	Тези (до 3 с.)	7	8
9.	Підготувати презентацію програми дослідження (на прикладі кваліфікаційної магістерської роботи)	презентація	6	8
10.	Опрацювання категорій «факт», «інформація» та «інтерпретація» для участі у обговоренні на семінарі. Інтерпретація як логіко-методологічна проблема дослідження	Усно/ Обмін думками або есе	4	6
11.	Аналіз джерел інформації. Обрати конкретні джерела інформації та проаналізувати за методикою контент – аналізу виступ одного з лідерів (за вибором здобувача) політичних партій, Президента з приводу динаміки змін у внутрішньо-політичних процесах в Україні <i>(індивідуальне завдання)</i>	Письмово з наочною демонстрацією в групі	8	10
	Разом		60	80

9. Індивідуальне завдання

Підсумкове індивідуальне завдання здобувачі отримують ще на першій лекції. Виконується на матеріалах кваліфікаційної магістерської роботи, автор якої має дати відповіді на наступні питання (у формі презентації):

1. Чому Ви обрали саме таку тему кваліфікаційної роботи?
2. Які теоретико-методологічні проблеми вважаєте найбільш важливими у виконанні вашого дослідження?
3. Якими принципами наукового дослідження керуватиметься та в чому їх сенс та зміст?
4. Сформулюйте основну наукову проблему вашого дослідження, як ви її визначаєте, на чому вона базується?
5. Сформулюйте об'єкт та предмет Вашого дослідження .
6. Чи зможете сформулювати основні гіпотези дослідження? Якщо «так» (ні), то чому?
7. В рамках яких методологічних підходів (концепцій, стратегій) збираєтеся працювати та чому?
8. Охарактеризуйте зміст та значення основних термінів (понять), які ви використовуєте.
9. Які правила та види наукових визначень використовували?
10. Які теорії збираєтеся використати задля пояснення емпіричних даних? (загальні, частні, спеціальні, галузеві)
11. Які методи (способи) інтерпретації соціологічної інформації вважаєте за потрібне використовувати?
12. Охарактеризуйте власне дослідження за наступними типами (емпіричне, теоретичне, фундаментальне, прикладне).

10. Методи навчання

Відповідно до вимог Положення про освітній процес в ОНУ імені І.І. Мечникова, для розв'язання навчально-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Методи навчання, які застосовуються:

1. *словесні* - це різні типи лекцій, бесіда-дискусія, обговорення проблемних ситуацій тощо, бліц – опитування т.ін.); а також на практичних заняттях - теоретичне обговорення питань, співбесіда, реферативна форма, конференція, дискусія;
наочні - демонстрації (у тому числі мультимедійні презентації щодо окремих тем або подій та ситуацій), демонстрація-презентація результатів власних досліджень та індивідуальних завдань тощо;
- *практичні* - ділові та рольові ігри; презентація;

11. Форми контролю та методи оцінювання

Для активного засвоєння матеріалу дисципліни передбачаються наступні *форми навчальної роботи*:

- аудиторні заняття у вигляді лекційних та практичних занять;
- індивідуально-консультативна робота, яка складається з індивідуальних завдань та індивідуальних консультацій;
- самостійна робота здобувачів, що включає опрацювання лекційного матеріалу; підготовку до практичних занять, окремих контрольних завдань для поточного контролю; самостійне вивчення окремих тем і питань; виконання індивідуальних завдань, презентація матеріалів.

У вивченні навчальної дисципліни застосовано *три види контролю* : *поточний, періодичний та підсумковий*.

Поточний контроль проводиться під час лекцій, практичних занять, а також виконуючи окремі самостійні (індивідуальні) завдання.

Періодичний - перевірка самостійно підготовленого *конспекту, реферату* з вивченої літератури, *співбесіда, письмова контрольна робота, короткий конспект, індивідуальне завдання*.

Підсумковий контроль складається з результатів поточного та періодичного контролю та проводиться у формі заліку.

Підсумковою формою контролю для студентів, які не виконали програму курсу з будь-яких причин, є залік за окремим переліком питань.

Критерії оцінювання знань здобувача

Оцінка «відмінно» ставиться у випадку:

здобувач вільно володіє визначеними програмою, знаннями й уміннями; здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою різних методів наукового аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями; правильно і в достатній кількості добирає необхідні для повноти аналізу відповіді факти; доброю мовою висловлює власне ставлення до навчального матеріалу; відповідь чітка, логічна та завершена.

Оцінка «добре» ставиться у випадку:

здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; але при відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Власне ставлення здобувачем висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності; мова добра.

Оцінка «задовільно» ставиться у випадку:

здобувач володіє навчальним матеріалом не повністю або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдань; але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Мова спрощена.

Оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання ставиться у випадку:

Здобувач володіє матеріалом поверхово й фрагментарно, без аргументації та обґрунтування; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не чітко розуміє зміст основних понять; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; узагальнення, формулювати висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки. Відсутні сформовані уміння та навички. Мова занадто спрощена.

Оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни ставиться в разі:

незнання здобувачем головного навчального матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, не володіє основними поняттями навчальної дисципліни та необхідними для виконання завдань уміннями.

ПИТАННЯ для підсумкового контролю (залік)

1. Предмет, структура та завдання навчального курсу.
2. Специфіка гуманітарного та природничого знання. Особливості політологічного знання.
3. Поняття, зміст і функції науки.
4. Загальна характеристика наукового пізнання.
5. Основні характеристики науки, особливості наукового стилю та критерії науковості.
6. Інтерпретація основних понять наукового дослідження.
7. Наукове дослідження: поняття та зміст. Загальнонаукові принципи дослідження.
8. Стан науково-політологічних досліджень в сучасній Україні.
9. Основні рівні та різновиди дослідження.
10. Типи досліджень у політичній науці.
11. Теоретичний та емпіричний рівні наукових досліджень, їх відміна та взаємозв'язок.
12. Фундаментальне та прикладне політичне дослідження.

13. Основні рівні загальної теорії політики, її роль і функції в політологічних дослідженнях.
14. Специфіка та особливості дослідження політичних процесів.
15. Багатозначність і взаємозв'язок методів наукового дослідження. Класифікація методів дослідження.
16. Метод, методика та методологія: співвідношення понять.
17. Рівні методології.
18. Наукова проблема, її виокремлення, постановка та формулювання: специфіка у політологічних дослідженнях.
19. Об'єкт, предмет, гіпотеза у науковому дослідженні.
20. Методологічні основи аналізу сучасних політичних процесів. Плюралізм методологічних підходів.
21. Наукові поняття та категорії. Змісти, смисли та значення.
22. Науково-довідковий апарат та його використання в політологічних дослідженнях.
23. Поняття теорії. Обґрунтування та функції. Рівні теорії. Верифікація теорії.
24. Загальна теорія політики як методологічна основа дослідження політичних процесів в сучасній Україні.
25. Поняття методу як способу дослідження.
26. Спостереження як метод та його значення в політологічних дослідженнях.
27. Експеримент та методика його застосування.
28. Порівняння : роль та специфіка застосування в політичних дослідженнях.
29. Аналіз документів: сутність методу аналізу документів, класифікація документальних джерел.
30. Ситуаційний аналіз (кейс-стаді) політичних проблем: сутність та процедура застосування.
31. Івент – аналіз як метод в дослідженнях політичних ситуацій і процесів.
32. Метод контент – аналізу в дослідженні політичних процесів.
33. Застосування дискурс- аналізу для інтерпретації політичних текстів.
34. Статистичні методи політологічних досліджень: сутність та різновиди.
35. Метод спостереження в політологічному дослідженні: сутність, функції та специфіка.
36. Способи наочного подання кількісної інформації в політологічних дослідженнях.
37. Опитування як метод збирання інформації та особливості використання у політологічному дослідженні.
38. Поняття логіки формальної, математичної й логіки наукового дослідження та їх вимоги.

39. Логіка задумки наукового дослідження. Логіка структури дослідження.
40. Логіка послідовності на різних етапах дослідження
41. Доведення як обґрунтування предмету дослідження.
42. Правила дедукції й індукції та їх використання в політичному дослідженні.
43. Аргументація і доведення: їх єдність та розбіжність.
44. Інтерпретація: сутність і зміст.
45. Етапи дослідження. Визначення об'єкту, предмету, інструментарію та аналіз результатів дослідження.
46. Поняття та загальні відомості про інформацію, її роль у науковій діяльності.
47. Поняття про документи як засоби фіксації наукової інформації. Типи документів.
48. Сучасні джерела інформації. Аналіз джерел інформації.
49. Магістерська робота як науково-кваліфікаційне дослідження та її особливості.
50. Типові помилки у кваліфікаційному магістерському дослідженні.
51. Специфіка наукового стилю, якою викладається дипломна робота? Чим вона відрізняється від мови літературного твору?
52. Що таке плагіат? Співвідношення із поняттям академічна доброчесність.

1. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль												Підсум-ковий кон-троль (залік)	Сума балів
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3				Загалом	10	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6		Т 7	Т 8	Т 9		60+ 30 = 90		
6	6	8	6	6	8		6	6	8				
Індив. завд. (10 балів)			Індив. завд. (10 балів)				Індив.завд. (10 балів)				30		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для іспиту курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	Зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Методологія і логіка наукових досліджень політики. Робоча програма навчальної дисципліни. ОНУ. 2024. 20 с.
<http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsypliny>
2. Методологія і логіка наукових досліджень політики. Силабус з навчальної дисципліни. 2024. 6 с.
<http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsypliny>
3. Мілова М.І. Методологія і логіка наукового дослідження політичних процесів : навчально-методичний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти. Спеціальність – 052 Політологія . Видав-во ОНУ імені І.І.Мечникова. 2023. 45 с. (електронне видання)
4. Мілова М.І. Хорошилов О.Ю. Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти (спеціальність 052 – Політологія). 2022 – 35 с.

13. Рекомендована література

Основна

1. Бейлін М. В. Основи наукових досліджень : наук.-метод. посібник / М. В. Бейлін. – Харків : ХДАФК, 2012. 184 с.
2. Габрієлян О.А. Політична наука. Методи досліджень. Підручник. – К.: ВЦ «Академія», 2012. 320 с.
3. Громадська Н. А. Методологія політичного аналізу : методичні рекомендації / Н. А. Громадська. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 56 с. (Методична серія ; вип. 277)
4. Громадська Н. А. Методологічні аспекти політичного аналізу /Н. А. Громадська // Наукові праці : науково-методичний журнал. – Вип. 290.

- Т. 278. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 85–89.
5. Громадська Н. А. Політичний аналіз як невід’ємна складова політичної журналістики / Н. А. Громадська // Наукові праці. – Вип. 261. Т. 273. Політологія. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2016. С. 34–38.
 6. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків, 2017. 272 с.
 7. Доцяк І.І. Методика і техніка політологічних досліджень: Навчально-методичний посібник для студентів. Напрямок підготовки 052 «Політологія» - Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського націон.ун- ту імені Василя Стефаника, 2017. – 38 с
 8. Кармазіна М. Політична наука: предмет, структура, методологія. Політичний менеджмент. 2010. № 1. С. 19-33
 9. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. – Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
 10. Мацієвський Ю., Лебедюк В. Як писати наукові роботи з політології?: [навчальний посібник]. Вид.друге, перер. і доп. / Ю. В. Мацієвський, В. М. Лебедюк. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2015. 148 с.
 11. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
 12. Empirical Political Analysis International Edition (2018). Richard C. Rich, Craig Leonard Brians, Jarol B. Manheim, Lars Willnat/ 4th ed. View all formats and editions. New York. 398 p.

Див.:

<https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315109664/empirical-political-analysis-craig-leonard-brians-richard-rich-jarol-manheim-lars-willnat>

Додаткова

1. Академічна наука: становлення і розвиток дослідницьких установ та напрямів досліджень. Політична наука в Україні. 1991-2016. В 2-т. Т. 1. Політична наука: західні тренди розвитку й українська специфіка / Редколегія: О. Рафальський (голова), М. Кармазіна, О. Майборода. К.: Парламентське видавництво, 2016. 565 с
2. Герасіна Л. М. Методологія і пракселогія досліджень політичних процесів // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» № 2 (33) 2017. С.16-29.
3. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн.. К. : ЦУЛ, 2011. 144 с.

4. Гуманітарно-наукове знання: розмаїття парадигм. Матеріали міжнародної наукової конференції. 14-15 жовтня 2013 р. - Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. 376 с.
5. Еко У. Як написати дипломну роботу. К.: Вид-во Мандривець, 2007. 224 с.
6. Мілова М.І. Політична реальність: теоретичні та методологічні основи аналізу // Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ ст.: монографія / [ред.кол.: В.В. Попков, Н.Є. Степанова...] – Одеса: Нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2020. 296 с. С. 7-33.
7. Неліпа Д. Застосування технологій кореляційного та регресійного аналізу при здійсненні системного аналізу в політології / Д. Неліпа // Політичний менеджмент. 2011. № 6 (51). С. 43-53.
8. Неліпа Д. В. Системний аналіз : теорія, методологія, практика / Д. В. Неліпа. – К. : Центр учбової літератури, 2011. 311 с.
9. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. - 216 с.
10. Соціальні технології: заради чого? яким чином? з яким результатом? : монографія / кол. авт., наук. ред. В. І. Подшивалкіна. – Одеса : Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2014. 546 с.
11. Сичивиця О. Політико-політологічний експеримент: право на існування і сутність // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Visnuk of the Lviv University. Series Philos.-Political Studies. 2012. Inssue 2. P. 167–175.
12. Славко Т. О. Методологія політичних досліджень : [методичні матеріали] / Т. О. Славко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – Вип. 159. 92 с.
13. Требін М. П. Соціальнополітичні студії : навч. посіб. / М. П. Требін. – Харків: Право, 2017. 696 с.
14. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; [авт. колект.: С. Асланов, І. Вегеш, Г. Зеленько та ін.]. Ужгород. нац. ун-т. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 560 с.
15. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового пізнання: Наук.-метод. посібник. – К: Вид –во УАДУ. 2000. 340 с.
16. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. 2-е вид., доп. Рек. МОН. К. : ВД «Слово», 2012. 352 с.

Правова база (електронний ресурс)

17. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> 20.
18. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> 21.
21. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII зі змін. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> 22.
19. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII зі змін. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/annot/3322-12> 23.
20. Про схвалення Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014 - 2023 роки. НАН України; Постанова, Концепція, Перелік від 25.12.2013 № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0187550-13#Text> 24.
- ДСТУ 8302:2015
21. Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZklYZ3QzeEU/view>
22. Правила оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylaoformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>